

W GMINIE ZAGNAŃSK ODDALIŚMY HOŁD UCZESTNIKOM POWSTANIA STYCZNIOWEGO

160. rocznica wybuchu powstania styczniowego w naszej Małej Ojczyźnie – to hasło, pod którym włączyliśmy się w obchody upamiętniające bohaterów walczących o niepodległość w XIX wieku.

25.01.2023 r. w godzinach przedpołudniowych uczniowie klas starszych ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Zagnańsku (Chrústach) z nauczycielami i dyrektorką Martą Majkowską odwiedzili miejsca pamięci związane z powstaniem styczniowym znajdujące się w Gminie Zagnańsk. Uczestnicy wędrówki śladami powstania pod przewodnictwem ks. Marka Łosaka modlili się w intencji poległych bohaterów, złożyli wiązanki i zapalili znicze.

W Tumlinie na cmentarzu parafialnym oddano hołd Hieronimowi Pietrzycy – włościaninowi pochodzącemu z Kołomani, który walczył w oddziale J. Rudowskiego.

W rejonie miejscowości Jasiów, na terenie Leśnictwa Bartków wspólnie z pracownikami Nadleśnictwa Zagnańsk: panem Robertem Jarosem i leśniczym Szymonem Gębskim uczniowie odwiedzili znajdujący się w lesie obelisk upamiętniający zamordowanego powstańca. Piotr Wójcicki walczył w oddziale Jana Rudowskiego. Brał udział w bitwie pod Bobrzą i w lasach koneckich. Po upadku powstania podejmował nierówną walkę jeszcze przez trzy lata, klucząc po okolicznych lasach. Z ustnych podań wynika, że wytropiony przez żandarmów carskich został powieszony w lesie. Wiele wskazuje na to, że nieistniejący już dąb „Kapitan” nazwano na pamiątkę tego bohatera.

Kolejnym przystankiem był cmentarz w Zagnańsku. Znajdują się tutaj mogiły powstańców: Wincentego Herrmanna oraz Szymborskiego, który zmarł w wyniku odniesionych ran w bitwie pod Bobrzą. Oddano również hołd księżom: Stanisławowi Świątkiewiczowi i Antoniemu Lechowi pracującym w parafii Zagnańsk. Obaj kapłani byli silnie związani z ruchem niepodległościowym przypadającym na czas przed i w trakcie powstania styczniowego.

Następnie zatrzymano się w Występie przy obelisku upamiętniającym bohatera utworu Stefana Żeromskiego „Echa leśne” kapitana Jana Rozłuckiego „Rymwida”. Jest to miejsce, w którym oddano „*hołd bohaterom 1863 r. i wszystkim tym, którzy życie swoje złożyli w walce o Niepodległość, a zarazem oddali pośrednio hołd Wielkiemu Synowi Świętokrzyszczyny Stefanowi Żeromskiemu*”. Pomnik ten to ogromny głaz z napisem: „1863-1933,

Powstańcom 1863, Bohaterowi „Echa leśnych”, Obywatele wolnej Polski” ufundowany w 1933 r.

Warto przypomnieć, iż miejsce jest symboliczne, gdyż dotyczy postaci fikcyjnej, wymyślonej przez Stefana Żeromskiego. Autor w korespondencji z 1912 roku wyjaśnia Adamowi Ostrowskiemu, że: *„Utwór „Echa leśne” nie jest pracą historyczną, lecz wymysłem artystycznym, w której prawdy z życia wziętej nie ma wcale”*.

Wędrówkę śladami powstania styczniowego na terenie gminy Zagnańsk uczestnicy zakończyli ogniskiem w Leśnictwie Adamów pod opieką leśniczego Karola Sztabowskiego. Uczniowie mieli okazję dowiedzieć się o ważnych działaniach podejmowanych przez pracowników Nadleśnictwa Zagnańsk, a dotyczących ochrony zabytków i miejsc pamięci w okolicznych lasach.

Tego samego dnia o godzinie 17.00 podczas koncelebrowanej Mszy św. w kościele pod wezwaniem św. Rozalii i św. Marcina w Zagnańsku modlono się w intencji powstańców styczniowych oraz mieszkańców Zagnańska wspierających uczestników tego zrywu narodowego. Obecne były poczty sztandarowe SP nr 1 w Zagnańsku (Chrustach), OSP w Zagnańsku (Chrustach) oraz przedstawiciele władz samorządowych: zastępca wójta Gminy Zagnańsk - Stanisław Stępień oraz radny Marcin Fąfara.

Po Eucharystii w Domu Parafialnym odbyło się spotkanie, w trakcie którego licznie przybyli uczestnicy poznali wydarzenia związane z powstaniem na terenie Zagnańska. Wysłuchali pieśni z omawianego okresu wykonanych przez Zespół Ludowy „Jaworzanki” oraz solistę pana Marka Stępnia. W spotkaniu wzięła udział przedstawicielka Grupy Rekonstrukcji Historycznej „Pułk Żuawów Śmierci” z Buska – Zdroju – Aleksandra Pasternak, która w interesujący sposób, opowiadając o wydarzeniach sprzed 160 lat, zaprezentowała się w mundurze powstańca z pełnym wyposażeniem i uzbrojeniem. Przedstawiciel Zespołu „Jaworzanki” pan Andrzej Grudziecki odtworzył strój kosyniera, a wcześniej towarzyszył uczniom SP nr 1 w Zagnańsku podczas wędrówki śladami miejsc pamięci w Gminie Zagnańsk. Duże zainteresowanie wzbudziła zaprezentowana przez pana Stanisława Białka prywatna kolekcja, na którą składa się, m.in. szabla z wygrawerowaną datą 1863 r. – odnaleziona w okolicach Szydłowca, numizmaty, medale i kopie dokumentów z omawianego okresu.

Informacje o wydarzeniach i postaciach związanych z powstaniem styczniowym w naszej Małej Ojczyźnie zostały opublikowane w dodatku do parafialnego informatora pt. „Niedzielnik” oraz zamieszczone na stronie internetowej parafii.

Prowadzący spotkanie Roman Piskulak przybliżył zebrany fakty dotyczące tego wielkiego zrywu narodowego, wskazując jednocześnie związki Zagnańska z tak ważnymi wydarzeniami. Podkreślił, że 160. rocznica wybuchu powstania styczniowego jest najlepszą okazją, aby przypomnieć fakty, legendy i podania oraz utwory literackie nawiązujące do wydarzeń z lat 1863 - 1864: *Opisy zawarte w podręcznikach i naukowych opracowaniach zawsze wypływają z tego, co było bliskie naszym przodkom, z doświadczeń i splotu okoliczności, które tworzyły ich życie.*

Podkreślił także ważną rolę, jaką odegrali Kapłani i Kościół Katolicki w walce o niepodległą Ojczyznę. Jako przykład podał postawę ks. Izzydora Grelli. We wspomnieniach rodziny Wójcickich z Zagnańska – Chrustów czytamy: *„W związku z udziałem w pracy konspiracyjnej w powstaniu 1863 - 64 (poczta, przechowywanie osób i przedmiotów, śledzenie wroga itp.), której to „pracy” (mieszkańcy) poświęcali się gorliwie, mając przykład i zachętę od miejscowego proboszcza (Izydora Grelli), który był jedynym w owe czasy świecznikiem parafii”.*

Podsumowując uroczystości związane z obchodami 160. rocznicy wybuchu powstania styczniowego, ks. proboszcz Andrzej Drapała wskazał na potrzebę budowania wspólnoty w oparciu o wartości ważne w życiu człowieka i społeczności. Podziękował także organizatorom: Radzie Parafialnej, Szkole i wszystkim osobom, które wsparły przedstawione działania.

Roman Piskulak
Zdjęcia: Aneta Kuc, Rafał Okła